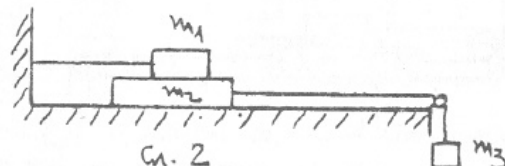
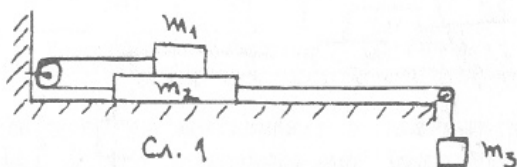

ДРУШТВО ФИЗИЧАРА СРБИЈЕ
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ НИШ
ПМФ - ИНСТИТУТ ЗА ФИЗИКУ НОВИ САД

Задаци за Републичко такмичење ученика
основних школа школске 1997/98. године
VII разред

1. Поред посматрача који стоји на перону пролази воз. Дужина локомотиве и сваког вагона је $l = 12\text{ m}$. Посматрач је мерењем утврдио да је локомотива поред њега прошла за $t_1 = 1\text{ s}$, а први вагон за $t_2 = 1,5\text{ s}$. На основу ових података одредити на којој ће се удаљености од посматрача зауставити предњи крај локомотиве. Сматрати да је кретање било равномерно променљиво. (20 поена)
2. Три тела $m_1 = 3\text{ kg}$, $m_2 = 5\text{ kg}$ и $m_3 = 4\text{ kg}$ повезана су неистегљивим концима једном као на слици 1, а други пут као на слици 2. Коефицијент трења између тела износи $\mu_1 = 0,2$, а између тела и подлоге $\mu_2 = 0,1$. У ком случају ће убрзање тела m_3 бити веће и за колико? Треће у котурума занемарити. (25 поена)
3. Два радника истих висина носе греду дугу $l = 8,5\text{ m}$ и тешку $Q = 1050\text{ N}$. Први подупире греду на $1,5\text{ m}$ од краја, а други 2 m од другог краја. Коликом силом греда делује на раме првог, а коликом делује на раме другог радника? (20 поена)
4. Колики минимални рад треба извршити да се преврне тело облика правога ваљка који има пречник $D = 2\text{ m}$, висину $h = 6\text{ m}$ и масу 20 t , када му основе заузимају хоризонтални положај? (20 поена)
5. Математичко клатно дужине $l = 2\text{ m}$ осцилује периодом T у лифту који се креће у пољу Земљине теже вертикално навише убрзањем $a = 1,5\text{ m/s}^2$. У случају када би лифт мировао за колико треба да се промени дужина клатна да би период осциловања остао непромењен (T)? (15 поена)

Напомена: За убрзање Земљине теже узети $g = 10\text{ m/s}^2$.

Задатке припремио: др Иван Мајчев

Рецензент: Бранко Јовановић

Председник комисије: др Надежда Новаковић

Решења задатака за Републичко такмичење
ученика основних школа школске 1997/98. године
VII разред

1. Нека је v_0 брзина воза у тренутку када је наишла локомотива поред посматрача, онда можемо да пишемо:

$$l = v_0 t_1 - \frac{1}{2} a t_1^2, \quad 2l = v_0 (t_1 + t_2) - \frac{1}{2} a (t_1 + t_2)^2.$$

Уколико из прве изразимо v_0 : $v_0 = (l + \frac{1}{2} a t_1^2) / t_1$, и заменимо у другу након средњивања за убрзање добијамо: $a = \frac{2l(t_2 - t_1)}{t_1 t_2 (t_1 + t_2)} = 3,2 \text{ m/s}^2$. Сада можемо да израчунамо $v_0 = 13,6 \text{ m/s}$. Тражено растојање је: $S = \frac{v_0^2}{2a} = 28,9 \text{ m}$

2. Резултујућа сила која покреће систем три тела према слици 1 је: $F_R = m_3 g - 2F_{t1} - F_{t2} = (m_1 + m_2 + m_3) a_1$, где су $F_{t1} = \mu_1 m_1 g$ и $F_{t2} = \mu_2 (m_1 + m_2) g$ силе трења. На основу претходних једначина имамо: $a_1 = g \frac{m_3 - m_1(2\mu_1 + \mu_2) - \mu_2 m_2}{m_1 + m_2 + m_3} = 10/6 \text{ m/s}^2 = 1,67 \text{ m/s}^2$ У другом случају резултујућа сила која покреће систем тела m_2 и m_3 је: $F_R = m_3 g - F_{t1} - F_{t2} = (m_2 + m_3) a_2$, одатле добијамо $a_2 = g \frac{m_3 - m_1(\mu_1 + \mu_2) - \mu_2 m_2}{m_2 + m_3} = 2,89 \text{ m/s}^2$. Дакле, разлика убрзања $\Delta a = a_2 - a_1 = 1,22 \text{ m/s}^2$

3. $Q = Q_1 + Q_2$, $Q_1(\frac{1}{2} - l_1) = Q_2(\frac{1}{2} - l_2)$, на основу ових једначина налазимо $Q_1 = \frac{l_2 - l_1}{l_1 - l_2} Q = 472,5 \text{ N}$, $Q_2 = Q - Q_1 = 577,5 \text{ N}$

4. $h' = \sqrt{(\frac{D}{2})^2 + (\frac{h}{2})^2} = \frac{1}{2} \sqrt{D^2 + h^2}$, $S = h' - \frac{h}{2}$. Дакле, тражени рад је: $A = mgS = \frac{mg}{2} (\sqrt{D^2 + h^2} - h) = 32,45 \text{ kJ}$

5. Изједначавањем израза $T_1 = 2\pi \sqrt{\frac{l_1}{a+g}}$ и $T_2 = 2\pi \sqrt{\frac{l_2}{g}}$ добијамо: $l_2 = \frac{g}{a+g} l_1 = 1,74 \text{ m}$, дакле дужину треба скратити за $\Delta l = l_1 - l_2 = 0,26 \text{ m}$

